

EFSA:n Advisory Forumin (AF) kokous

6.12.2022, Berliini, osallistuin Teams-yhteyksillä

Suomen osallistuja: Pia Mäkelä

Kokous aloitettiin EFSA:n johtajan ja Saksan ministeriön edustajan puheenvuoroilla. He toivottivat kaikki tervetulleeksi ja painottivat hyvän yhteistyön merkitystä jäsenvaltioiden kesken ja tieteellisen työn avoimuuden tärkeyttä.

EFSA:n uusi päätiedemies Dr De Neves esitteli itsensä ja näkemyksiään. Hän vaikutti olevan erityisen innostunut One Health- lähestymistavasta, datan yhteiskäytöstä ja uusista teknologioista.

Risk Assessment Research Assembly (RARA)– EFSA:n Advisory Forum antaa kokoukseen yhteisen lausuman rohkaisten mm. osallistumista riskinarviointityön tutkimukseen ja kehottaen tutkijoita osallistumaan EFSA:n focal pointien toimintaan.

EFSA:n uudet mandaatit: Keskusteltiin kemiallisten aineiden arvioinnin priorisoinnista (esim. pestisidit) ja siitä, että jäsenvaltiot eivät tekisi siinä päällekkäistä työtä. EFSA on saanut joitain uusia pyyntöjä arvioida eri aineiden turvallisuutta: esim. berberiini, hydroksisitruunahappo ja fenkoli.

Ranska on tekemässä **D-vitamiinin** (kolekalsiferoli) arviointia. Se on endogeeninen aine (ihminen voi sitä valmistaa) ja on tarpeellinen ihmisille. Sillä on myös pestisidikäyttöä esim. rotanmyrkkynä. Kolekalsiferoli on endokriininen häiritsijä korkeilla annoksilla. Aineen puutteella on tunnettuja haitallisia terveysvaikutuksia, erityisesti lapsille kasvuaikana. Toisaalta hyperkalsemia on vaarana yliannostuksessa, tämä kuitenkin huomattavasti yli elintarvikkeista saatavien määrien. Ranskan mielestä vaarakohtainen arviointi on tarpeen myös endokriinihäiritsijöiden osalta.

Saksa ja Ruotsi ehdottivat **kadmiumin** turvallisuuden ja saantirajan uudelleen arviointia uusien tietojen valossa, koskien esim. kardiovaskulaarisia sairauksia ja luustovaikutuksia. Ranska tehnyt samansuuntaista arviointia. Komissio ja EFSA pohtivat ehdotusta.

Ruotsi esitteli Suomen kanssa yhdessä tekemäänsä hanketta ja workshopia riskien priorisoinnista (**risk ranking**). Upsalassa pidetty workshop oli menestys ja sitä yleisesti kiiteltiin. Toivottiin yhtenäisempää linjaa siitä, miten ihmisten terveyteen kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan, esim. DALYjen käytöstä. Hankkeesta lähetään loppuraportti ja sen perusteella voidaan jatkaa keskustelua asiasta ja sen edistämisestä.

Alankomaa esitti **sensoritekniikkaa eläinten hyvinvoinnin edistämiseen teurastamoissa**, esim. kameroiden (myös ääni mukana) käyttö monitoroinnissa, esim. vaurioiden ja liikkumisen valvontaan ja post mortem - päätöstenteossa. Näitä on jo koekäytössä, mutta ei ole vielä validoitu viranomaiskäyttöön ja Alankomaiden on tarkoitus viedä tätä eteenpäin. Alankomaat muutenkin esitti enemmän tutkimusta eläinten hyvinvoinnin edistämisestä ja esitteli lisäksi **kalojen turvallisuuteen** liittyviä tutkimuksiaan.

SPIDO-hankkeen päivitys: tiekartta on edelleen valmisteilla. Mm. eläinten hyvinvoinnin indikaattorien kehittämistä koskevaa työtä on tarkoitus tehdä yhdessä nyt alkavassa hankkeessa.

Kansallisten Focal pointtien toiminta: Sopimusten allekirjoitus on aikataulussa. Räätelöidyistä tehtävistä sovitaan tammikuuhun 2023 mennessä. Pääosa jäsenmaista on ottamassa enemmän kuin vaaditun minimimäärän tehtäviä. EFSA valmistelee ohjeita focal pointeille. Asioista on tarkoitus jatkossa keskustella AF:n kokouksissa rutiinisti.

Datakeskusteluryhmän raportti: Data flow model tool, data capture tool ja muiden teknisten IT-välineiden kehittelyä ollaan aloittamassa. Vetäjämaata näihin hankkeisiin ollaan vielä etsimässä, myös ulkoista konsulttia tarkoitus käyttää datan kartoittamisessa. Ryhmän alaryhmät toimivat odotetusti ja tuottavat uusia ideoita. Uusia alaryhmiä ollaan perustamassa. Keskusteluja käyty datan keruusta myös komission kanssa, koska niillä on osin päällekkäisiä hankkeita.

EFSAn viestintähankkeita ja kampanjoita: EFSA haluaa viestiä enemmän suoraa kuluttajille. Tätä on tarkoitus tehdä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa. Ideana on aloittaa joistain jäsenvaltioista ja jatkaa sitten muihin maihin. Kampanjana vuonna 2022 oli EUchooseSafeFood, jossa Suomikin oli mukana. Se jatkuu vielä vuonna 2023. Myös afrikkalaisen sikaruton estämisen kampanja on pyörinyt useamman vuoden. Vuoden 2023 uusiin kampanjoihin kuuluu kasvinterveyden edistämisen kampanja. Tähän saatu oikein mandaatti komissiolta. Halukkaita jäsenmaita pyydetään ensi vuonna osallistumaan kampanjaan ja aloitus olisi loppuvuodesta. Lopuksi esiteltiin Eurobarameterin viimeisimpiä tuloksia kuluttajien asenteista elintarviketurvallisuuteen liittyen.